

MIANOWNIK RZECZOWNIKÓW MĘSKOOSOBOWYCH

l. mn.

rodzaj męskoosobowy - ONI			
rzeczownik	-i b, d, f, ch, t, m n, p, s, t, w, z	-y k, g, r, c	-e sz, cz, dz, dź, ź, rz ś, ć, dź, ź, ń, l, j
alternacje	t ◇ ci d ◇ dzi ch ◇ si sta ◇ ści	k ◇ cy g ◇ dzy r ◇ rzy ec ◇ cy ca ◇ cy	anin ◇ anie
przykład	student ◇ studenci sąsiad ◇ sąsiedzi mnich ◇ mnisi artysta ◇ artyści	fizyk ◇ fizycy kolega ◇ koledzy aktor ◇ aktorzy chłopiec ◇ chłopcy kierowca ◇ kierowcy	wegetarianin ◇ wegetarianie Amerykanin ◇ Amerykanie krakowianin ◇ krakowianie synowie królowie Belgowie
DWAJ / TRZEJ / CZTEREJ			

Rodzaj rzeczownika

W mianowniku liczby mnogiej wszystkie rzeczowniki przyporządkowujemy do dwóch grup rodzajowych: **męskoosobowej** i **niemęskoosobowej**.

MIANOWNIK LICZBY MNOGIEJ rzeczowników męskoosobowych

I przypadek **Kto? Co?**

Rodzaj męskoosobowy to rzeczowniki rodzaju męskiego oznaczające osoby płci męskiej lub grupy, w skład których wchodzi przedstawiciel płci męskiej. Używamy do nich zaimka osobowego **oni**, zaimka wskazującego **ci**, **tamci** oraz zaimka pytającego **jacy?**, **którzy?**.

mężczyźni, chłopcy, studenci, lekarze, aktorzy, policjanci, uczniowie, ludzie

końcówki rzeczownika

Rzeczowniki męskie osobowe w mianowniku liczby mnogiej przyjmują końcówki w zależności od zakończenia tematu. Wyjątek stanowi końcówka **-owie**, która nie wiąże się z wygłosem, ale ze znaczeniem słowa:

- i** rzeczowniki twardotematowe oprócz zakończonych na **-k**, **-g**, **-r**
- y** rzeczowniki zakończone na **-k**, **-g**, **-r**
rzeczowniki zakończone na **-ec** typu *chłopiec*, *Niemiec*
rzeczowniki zakończone na **-ca** typu *kierowca*, *obrańca*, *doradca*
rzeczowniki zakończone na spółgłoski funkcjonalnie miękkie:
-sz, **-cz**, **-dz**, **-dź**, **-ź**, **-rz**, na spółgłoski miękkie: **-ś**, **-ć**, **-dź**, **-ń**
oraz na **-l**, **-j**, a także na **-anin**
- e** rzeczowniki zakończone na spółgłoski funkcjonalnie miękkie:
-sz, **-cz**, **-dz**, **-dź**, **-ź**, **-rz**, na spółgłoski miękkie: **-ś**, **-ć**, **-dź**, **-ń**
oraz na **-l**, **-j**, a także na **-anin**
- owie** rzeczowniki oznaczające tytuły, prestiżowe stanowiska i zawody, stopnie pokrewieństwa oraz jednosylabowe nazwy narodowości

końcówki fakultatywne

Niektóre rzeczowniki posiadają dwie formy. Jedna końcówka jest typowa dla zakończenia wyrazu, druga łączy się z funkcją słowa. Przy czym końcówka **-owie** podkreśla prestiż zawodu:

profesorowie / profeszory
inżynierowie / inżynierzy
biologowie / biolodzy

- rzeczowniki zakończone w liczbie pojedynczej na -a** typu *artysta*, *poeta*, *kolega*, które w liczbie pojedynczej odmieniają się jak rzeczowniki rodzaju żeńskiego oraz rzeczowniki typu *sędzia*, *hrabia* odmieniające się w liczbie pojedynczej jak przymiotnik - w liczbie mnogiej odmieniają się regularnie jak pozostałe rzeczowniki męskoosobowe.

artyści, poeci, koledzy
sędziowie, hrabiowie

- rzeczowniki zakończone na -anin** tracą to rozszerzenie w liczbie mnogiej:

Amerykanin - Amerykanie
Rosjanin - Rosjanie
wegetarianin - wegetarianie

- rzeczowniki z nieregularną odmianą**

brat - bracia
ksiądz - księża
człowiek - ludzie
Hiszpan - Hiszpanie
Cygan - Cyganie

- alternacje spółgłoskowe**

t:c	student - studenci	k:c	botanik - botanicy
d:dz	sąsiad - sąsiedzi	g:dz	kolega - koledzy
ch:s	Włoch - Włosi	r:rz	aktor - aktorzy
st:śc	artysta - artyści		

- alternacje samogłoskowe**

e:ø chłopiec - chłopcy, Ukraińiec - Ukraińcy
a:e sąsiad - sąsiedzi

- formy ekspresywne**

Czasem rzeczowniki mogą występować w formie deprecjatywnej (pogardliwej) lub poddane są zabiegom stylistycznym, by wyrazić różne emocje. Przyjmują wtedy końcówki rzeczowników niemęskoosobowych oraz łączą się z nieosobową formą zaimka i przymiotnika:

ci dobrzy chłopcy - te dobre chłopcy
ci weseli Polacy - te wesole Polaki
ci znani profesorowie - te znane profesory

Istnieją rzeczowniki, które zazwyczaj lub wyłącznie używają tej własnej formy:

ten karzeł - te karty
ten klecha - te klechy

- odmiana przymiotnikowa**

Istnieje grupa rzeczowników męskoosobowych, które odmieniają się jak przymiotniki:

myśliwy, służący